

จดหมายข่าว

ราชบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๐

ปีที่ ๑๗

ฉบับที่ ๑๘๘

มกราคม ๒๕๕๐

ISSN 0857-7064

ข่าวราชบัณฑิตยสถาน

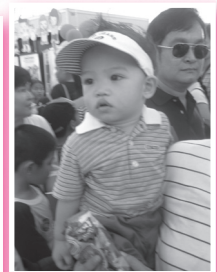
***ราชบัณฑิตยสถาน โดยการสนับสนุนของ *Australian Education International* และ *SIL International* จัดการประชุมทางวิชาการ เรื่อง *Bilingual and Multilingual Education in the National Language Policy* ขึ้น ในวันอังคารที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เวลา ๘.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ หอประชุมช่อแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาแบบทวิภาษาและการศึกษาแบบพหุภาษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในนโยบายภาษาแห่งชาติ และนำผลที่ได้จากการประชุมไปศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติ ผู้เข้าลั้มนมาประกอบด้วยราชบัณฑิต ภาคีสมาชิก กรรมการวิชาการ ครูอาจารย์ นิสิต นักศึกษา จากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สื่อมวลชนและผู้สนใจทั่วไป กิจกรรมการลั้มนมาในวันดังกล่าว ภาคเช้ามีการบรรยายเรื่อง “Language Situation in Thailand” เรื่อง “Language Policy and Bilingual Education : Basic Principles of Bilingual Education and Experiences from India” ภาคบ่ายมีการอภิปรายเรื่อง “Language Policy and International Languages : Maximizing English” และเรื่อง “Unity and Diversity” โดยคณะวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ *** ตามที่ราชบัณฑิตยสถานได้จัดโครงการรณรงค์ให้ปี **๒๕๕๐** เป็นปีภาษาไทยเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือกำหนดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ขึ้น เพื่อร่วมรณรงค์การใช้ภาษาไทยทั้งในการเขียน อ่าน พูด และร้องเพลง ให้ถูกต้องเหมาะสมนั้น ในการนี้ ราชบัณฑิตยสถานได้ร่วมกับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จัดรายการวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” กระจายเสียงช่วงภาคเช้า เวลา ๗.๐๐ น. และ ๑๒.๐๐ น. เป็นประจำทุกวันตลอดทั้งปี และร่วมรายการ “คุณพระช่วย” ของบริษัทเวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ โดยการจัดส่งข้อมูลศัพท์ที่น่าสนใจพร้อมรูปที่มา ความหมายของศัพท์ เผยแพร่ในรายการช่วง “คำนี้มีที่มา” ทุกสัปดาห์ตลอดปี ๒๕๕๐ เพื่อเป็นการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และได้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

ราชบัณฑิตยสถานรณรงค์ให้ปี ๒๕๕๐ เป็นปีภาษาไทย เฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เพื่อส่งเสริมให้คนไทยใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งด้านการเขียน อ่าน พูด และร้องเพลง อันเป็นการส่งเสริมให้คนไทยใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งด้านการเขียน อ่าน พูด และร้องเพลง อันเป็นการส่งเสริมให้คนไทยได้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

“รักภาษาไทยควรใช้ให้ถูกต้อง ทั้งการพูดร้องเพลงและอ่านเขียน”

***ราชบัณฑิตยสถาน ได้ร่วมจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๐ ณ บริเวณสนามเสือป่า เขตดุสิต ซึ่งราชบัณฑิตยสถานได้นำหนังสือ*อ่านอย่างไร และ เขียนอย่างไร* ฉบับราชบัณฑิตยสถาน จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม พร้อมทั้งเครื่องตุ้ม และไอศกรีม แจกแก่เด็ก ๆ และผู้ร่วมงานในวันเด็กด้วย

**** ราชบัณฑิตยสถานร่วมกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติบริการสาธารณสุขประโยชน์แก่ประชาชน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ๗๕ พรรษา เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๐ ณ บริเวณท้องสนามหลวง

สรุปการบรรยายเสนอผลงานกันคว้าวินิจฉัยของราชบัณฑิตยสภาและภาคีสมาชิกต่อที่ประชุมสำนัก

สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

- วันพุธที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๙ รองศาสตราจารย์สิวลี ศิริไล ภาคีสมาชิก ประเภทปรัชญา สาขาวิชาอักษรวิทยา บรรยายเรื่อง “การขัดขืนอย่างสงบในสังคมประชาธิปไตย : ทรรศนะทางปรัชญาและบทวิพากษ์เชิงจริยศาสตร์” การขัดขืนอย่างสงบหรือการดื้อแพ่ง (civil disobedience) เป็นแนวความคิดและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมประชาธิปไตยตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ จุดมุ่งหมายของการขัดขืนอย่างสงบคือการปฏิเสธกฎหมายและนโยบายของรัฐที่ขาดความชอบธรรมและไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของสังคม ที่สำคัญคือ การลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ นักปรัชญาฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่า การขัดขืนอย่างสงบเป็นสิทธิทางศีลธรรม (moral right) ที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ไม่ใช่สิทธิที่สังคมมอบให้ แต่มีข้อจำกัดว่าการขัดขืนอย่างสงบต้องปราศจากความรุนแรงและผู้กระทำต้องพร้อมรับผลที่ตามมา นักปรัชญาอีกฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่า “ในสังคมประชาธิปไตยมีหลักนิติธรรมและกฎหมายต่าง ๆ เป็นหลัก จึงถือเป็นเงื่อนไขข้อผูกพันทางศีลธรรม (moral obligation) ที่บุคคลในสังคมต้องเคารพกฎหมาย เพื่อไม่ให้สังคมเกิดความสับสนวุ่นวายและอาจนำไปสู่การกบฏหรือปฏิวัติรัฐประหาร” ไม่ว่านักปรัชญาจะอธิบายธรรมชาติของกฎหมายว่ามีเกิดมาจากพระเป็นเจ้าหรือจากธรรมชาติของมนุษย์ก็ตาม แต่จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ กฎหมายคือปรากฏการณ์ข้อเท็จจริงในสังคมมนุษย์ มีผลบังคับใช้และมีบทลงโทษหลักนิติธรรมและกฎหมายต่าง ๆ ช่วยทำให้เกิดความเป็นธรรมและวิถีชีวิตที่มีสันติสุข ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยและเป็นที่มาของกฎหมาย ดังนั้น โดยหลักทั่วไปแล้ว ประชาชนจะต้องเคารพเชื่อฟังกฎหมายรวมถึงสิทธิที่จะตรวจสอบกฎหมาย เจเรมี เบนทัม (Jeremy Bentham) นักปรัชญาสมัยใหม่ชาวอังกฤษกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ภายใต้การปกครองโดยรัฐบาลตามกฎหมาย หน้าที่ของพลเมืองดี คือ “to obey punctually; to censure freely.” การเคารพเชื่อฟังกฎหมายถือเป็นความรับผิดชอบทางศีลธรรม (moral responsibility) ที่บุคคลในสังคมพึงมีและเป็นเงื่อนไขข้อผูกพันโดยตัวเอง (automatic obligation) ปัญหาเกิดขึ้นว่าในกรณีที่กฎหมายมีข้อบกพร่องไม่เป็นธรรมหรือถูกบิดเบือนไปจากเจตนารมณ์เพื่อส่วนรวมไปเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บุคคลเฉพาะกลุ่ม เมื่อเป็นเช่นนี้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริงก็ควรที่จะท้วงติง เรียกร้อง หรือขัดขืนอย่างสงบเพื่อให้ได้กฎหมายที่เป็นธรรมและชอบธรรมคืนมา “สิทธิ” ของประชาชนในเรื่องนี้เป็นสิทธิที่มาจากธรรมชาติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่สิทธิที่สังคมมอบให้แก่บุคคล เหตุผลอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ สังคมหรือประเทศชาติเป็นที่รวมของประชาชน เป็นสังคมที่มีข้อตกลง และสังคมช่วยเอื้อประโยชน์แก่ชีวิต อีสราเอลและทรัพย์สินแก่ทุกคน จึงควรเป็นหน้าที่ที่บุคคลแต่ละคนพึงช่วยกันรักษาระบบของสังคมด้วยมาตรฐานทางศีลธรรมที่ชัดเจนและมั่นคง อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติในเรื่องการขัดขืนอย่างสงบจะเป็นไปอย่างเหมาะสมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายประการดังต่อไปนี้ ประการที่ ๑ ผู้ที่จะดำเนินการขัดขืนอย่างสงบจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและอธิบายแก่สังคมได้ว่า เหตุผลที่ตนปฏิเสธกฎหมายเรื่องนั้นคืออะไร ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมอย่างไร ไม่ใช่เพียงแต่แสดงความไม่เห็นด้วยหรือต้องการต่อต้านคัดค้าน ประการที่ ๒ โดยพฤติกรรมส่วนตัวของผู้ที่ขัดขืนอย่างสงบ ต้องปรากฏชัดว่าเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติตามหลักการที่ตนเรียกร้อง

เพื่อให้เป็นที่เข้าใจว่ากระทำเพื่อปกป้องส่วนได้ส่วนเสียของตน ประการที่ ๓ ความรอบคอบในการพิจารณาปัญหาการทักท้วงหรือเรียกร้องบางเรื่องอาจมีผลต่อกฎหมายหรือข้อตกลงบางประการที่ส่งผลต่อสังคมโดยรวม เช่น การคัดค้านท้วงติง เรื่องการส่งทหารไปร่วมทำสงคราม สงครามเป็นความรุนแรงและนำมาซึ่งความสูญเสีย ขณะเดียวกันในโลกของความเป็นจริงบางครั้ง สงครามก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ การปฏิเสธที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมก็อาจส่งผลกระทบต่อประเทศถ้าในภายหน้าประเทศของตนเกิดภาวะที่ต้องการความช่วยเหลือ ในประเด็นนี้ อาจมีทางออกด้วยการไปร่วมพัฒนาหรือช่วยเหลือด้านอื่นแทนการสู้รบโดยตรง ประการที่ ๔ ตัวผู้ขัดขืนอย่างสงบต้องพร้อมที่จะรับโทษที่ตามมา เพื่อให้สังคมเห็นว่าตนไม่เห็นด้วยและคัดค้านกฎหมาย แต่ไม่ละเมิดกติกาของกฎหมาย เพราะมิเช่นนั้นแล้วอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่า การขัดขืนอย่างสงบเป็นการกระทำตามอำเภอใจไม่มีกติกา ถ้าเช่นนั้นแล้ว ความไร้ระบบและความวุ่นวายย่อมเกิดขึ้นในสังคม การขัดขืนอย่างสงบควรเป็นวิธีการสุดท้ายที่ไม่มีทางเลือกอื่นอีกแล้ว ประการที่ ๕ ประชาชนในสังคมจะต้องมีความรู้ความเข้าใจดีพอในระบบของประชาธิปไตย เข้าใจเรื่องสิทธิเสรีภาพของการแสดงความคิดเห็น การพูด การกระทำที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยบริสุทธิ์ใจ เข้าใจความหมายและขอบเขตของการแสดงออกเรื่องการขัดขืนอย่างสงบ การปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยมีหลักการสำคัญและองค์ประกอบเป็นที่รู้กันเป็นสากล แต่เมื่อนำไปใช้ปฏิบัติในสังคมย่อมมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของสังคมแต่ละแห่ง ระบอบประชาธิปไตยจะบรรลุผลหรือไม่ ปัจจัยประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ความรู้ของประชาชน รูโซ (Jean-Jacques Rousseau) กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า จงสร้างคนด้วยการศึกษาแล้วท่านจะได้ทุกอย่างตามหลักการของประชาธิปไตย สังคมที่ประชาชนได้รับการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพ หลักการทางศีลธรรมที่เป็นรากฐานของสังคม มีความเข้มแข็งทางจริยธรรมที่จะไม่คล้อยตามสิ่งที่มีผิดหลักการ เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ประชาชนก็จะสามารถควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองได้พฤติกรรมที่ไม่ชอบธรรมทั้งหลายก็จะถูกตรวจสอบและเปิดเผย ในทางตรงกันข้ามถ้าประชาชนขาดการศึกษาที่ดีพอ ย่อมปล่อยให้อำนาจการปกครองตกอยู่ในมือของบรรดานักการเมืองและผู้ปกครองประเทศ ขณะเดียวกันประชาชนก็อาจถูกจูงใจด้วยผลประโยชน์จนจนลืมสิทธิ และหน้าที่อันแท้จริงของตน ผลเสียก็จะเกิดแก่สังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้.

- วันพุธที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๐ ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ภาคีสมาชิก ประเภทสังคมศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ บรรยายเรื่อง “ภาพรวมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๔ และการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่” ภาพรวมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่เชื่อมต่อการระหว่างการยึดอำนาจของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค) กับการมีรัฐธรรมนูญถาวรคงบรรจบไว้แต่หลักการสำคัญของการปกครองเท่านั้น ดังลักษณะต่อไปนี้ (๑) เป็นรัฐธรรมนูญชั่วคราวที่ต้องใช้ “ประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” มาดูช่องว่างในกรณีที่ไม่มียุติบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญบังคับแก่กรณีที่เป็นปัญหานั้น ๆ (๒) เป็นรัฐธรรมนูญ

ชั่วคราวฉบับแรกที่ได้รับรองสิทธิเสรีภาพประชาชนดังกล่าว มาตรา ๓ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ คัดค้านความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้” (๓) เป็นรัฐธรรมนูญที่ก่อตั้งระบบรัฐบาลชั่วคราวอำนาจคู่ (dualist parliamentary system) มีลักษณะ ดังนี้ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แปรสภาพเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ เช่น (๑) ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ มีอำนาจเสนอและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งและถอดถอนนายกรัฐมนตรี (มาตรา ๑๔ วรรคสาม) (๒) ประธาน คมช. หรือนายกรัฐมนตรีอาจขอให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง คมช.กับคณะรัฐมนตรีเพื่อร่วมกันพิจารณาและแก้ไขปัญหาใด ๆ เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ รวมทั้งปรึกษาหารือเรื่องอื่น ๆ เป็นครั้งคราวได้ (มาตรา ๓๔ วรรคห้า) (๓) ประธาน คมช. มีอำนาจเสนอและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่เกิน ๒๕๐ คน รวมทั้งประธานและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย (มาตรา ๗ วรรคสาม) (๔) ประธาน คมช. เป็นผู้เสนอและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เกิน ๒,๐๐๐ คน (มาตรา ๒๐ วรรคสอง) (๕) คมช. มีอำนาจหน้าที่ในการคัดเลือกบุคคลในบัญชีรายชื่อที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอมา ๒๐๐ คน ให้เหลือ ๑๐๐ คน เพื่อประกอบกันเป็นสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง) และประธาน คมช. เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ๑๐๐ คนนั้น (มาตรา ๒๓ วรรคสาม) (๖) ประธาน คมช. มีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ ๑๐ คน จาก ๓๕ คน (มาตรา ๒๕) (๗) ให้ความเห็นต่อร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๖) (๘) คมช. มีอำนาจประชุมร่วมกับคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเลือกรัฐธรรมนูญในอดีตนับใดฉบับหนึ่งมาปรับปรุงให้เสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ประชาชนออกเสียงเป็นประชามติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ประชาชนลงประชามติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญหรือสภาผู้แทนราษฎรจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาผู้แทนราษฎรไม่รับร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ (มาตรา ๓๒) (๘) มีการแยกงานนิติบัญญัติออกจากการร่างรัฐธรรมนูญ โดยให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีอำนาจพิจารณากฎหมายและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้นมาเท่านั้น ส่วนการจัดทำรัฐธรรมนูญให้เป็นหน้าที่หลักของสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะทำได้ก็เพียงเสนอความเห็นประกอบร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น (๕) มีการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำรัฐธรรมนูญทุกขั้นตอน รัฐธรรมนูญชั่วคราวฉบับนี้ ได้รับรองบทบาทของประชาชนในกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เอาไว้ทั้งก่อนจัดทำ ขณะจัดทำ และหลังการจัดทำ (๖) มีการกำหนด “กรอบสาระสำคัญ” ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยปริยาย ตามมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้จัดทำ

คำชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นใหม่นั้นมีความแตกต่างกับรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในเรื่องใด พร้อมด้วยเหตุผลในการแก้ไข...” (๗) มีการกำหนดระยะเวลาตายตัวในการจัดทำรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เห็นได้ว่า ระยะเวลาเริ่มต้นที่สำคัญ คือ วันเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นเงื่อนไขเริ่มต้นของการต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญและพิจารณา ตลอดจนรับฟังความคิดเห็น แปรญัติดี ฯลฯ ให้รัฐธรรมนูญได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับการที่รัฐธรรมนูญบังคับให้ต้องรับฟังความคิดเห็นประชาชนและองค์กรต่าง ๆ เป็นเวลา ๓๐ วัน (มาตรา ๒๘) และต้องพิจารณาการแปรญัติดีให้เสร็จด้วยแล้ว ร่างรัฐธรรมนูญเบื้องต้นพร้อมคำชี้แจงและเหตุผลว่าต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในเรื่องใด ควรจะต้องเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน (๔ เดือน) เพื่อให้สามารถนำไปรับฟังความคิดเห็นประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ๓๐ วัน (๑ เดือน) และกลับมาพิจารณาการแปรญัติดีและแก้ไขขั้นสุดท้ายอีก ๓๐ วัน (๑ เดือน) ซึ่งเห็นได้ว่า ระยะเวลาสั้นมาก โดยมีสภาพบังคับ คือ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่เสร็จภายในเวลา ๑๘๐ วันดังกล่าว สภาผู้แทนราษฎรก็จะสิ้นสุดลง (มาตรา ๓๒) และ คมช. และคณะรัฐมนตรีต้องประชุมร่วมกันเลือกรัฐธรรมนูญในอดีตนับใดฉบับหนึ่งมากแก้ไขปรับปรุงให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ รัฐธรรมนูญกำหนดให้คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้งให้เสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ และต้องนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้เสร็จภายใน ๔๕ วัน ซึ่งระยะเวลาจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจะเดินไปคู่ขนานกับการจัดทำประชามติ ดังนั้น ระยะเวลารวมของการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญและร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจึงได้แก่ ๑๘๐ วัน + ๔๕ วัน (๓๐ วันของการลงประชามติรวมอยู่ใน ๔๕ วัน) รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๒๒๕ วัน หรือประมาณ ๗ เดือน ๑๕ วัน (๘) ไม่ได้บัญญัติอำนาจพิเศษของนายกรัฐมนตรี คือ รัฐธรรมนูญชั่วคราวฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจพิเศษแก่นายกรัฐมนตรีแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีก็ต้องกลับไปใช้กฎหมายที่มีอยู่ เช่น กฎหมายว่าด้วยการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน (๙) บัญญัติเรื่องการนิรโทษกรรมเอาไว้ในรัฐธรรมนูญ และการรองรับคำสั่งและประกาศของหัวหน้าและคณะปฏิรูปฯ โดยที่รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวนี้ ได้บัญญัตินิรโทษกรรมการยึดอำนาจในวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมทั้งการกระทำก่อนและหลังยึดอำนาจเอาไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งทำให้ไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายนิรโทษกรรมอีก และ (๑๐) จัดตั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

สำนักวิทยาศาสตร์

- วันพุธที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ ศาสตราจารย์อรุณ ชัยเสรี ราชบัณฑิต ประเภทวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ บรรยายเรื่อง “กระแสม้วน” ศาสตราจารย์ ดร.วิสิทธิ์ ไบไม่ ราชบัณฑิต ประเภทวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาชีววิทยา บรรยายเรื่อง “ความหลากหลายทางชีวภาพเกษตรกรรม” และ ศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ ดันตระรัตน์ ภาควิชาชีววิทยา สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ บรรยายเรื่อง “IPv 6”

- วันพุธที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๐ **นายนิพนธ์ ทรายเพชร** ราชบัณฑิต ประเภทวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาดาราศาสตร์ บรรยายเรื่อง “ดาวเคราะห์แคระ” ดาวเคราะห์แคระ เป็นคำใหม่ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Dwarf planet คำว่า “แคระ” จึงเป็นคำคุณศัพท์ขยายคำนามคำว่า “ดาวเคราะห์” ดาวเคราะห์แคระ หมายถึงวัตถุท้องฟ้าที่เป็นบริวารดวงอาทิตย์หรือดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์แคระมีสมบัติ ๔ ข้อ คือ ๑. โคจรรอบดวงอาทิตย์ ๒. มีมวลสูงมากพอที่จะทำให้ดาวเคราะห์แคระนั้นเป็นรูปทรงกลมหรือเกือบเป็นทรงกลม ๓. ไม่ทำให้บริเวณใกล้เคียงกับทางโคจรปราศจากวัตถุอื่น ๆ ๔. ไม่เป็นบริวารของดาวเคราะห์ สมบัติ ๔ ข้อนี้ทำให้ดาวพลูโตกลายเป็นดาวเคราะห์แคระ พร้อมด้วยดาวเคราะห์น้อยดวงใหญ่ที่สุดชื่อ เซเรส และวัตถุที่มีสัญลักษณ์ว่า 2003UB₃₁₃ สมบัติ ๔ ข้อของดาวเคราะห์แคระเป็นมติของที่ประชุมใหญ่สหพันธ์ดาราศาสตร์สากลเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๙ ที่กรุงปราก ประเทศสาธารณรัฐเช็ก ดาวเคราะห์ในระบบสุริยะจึงมี ๘ ดวง วัตถุขนาดเล็กอื่นในระบบสุริยะ เช่น บริวารดาวเคราะห์ ดาวหาง ดาวเคราะห์น้อย รวมกันเรียกว่า วัตถุอื่น ๆ **ศาสตราจารย์ ดร.ทศพร วงศ์รัตน์** ราชบัณฑิต ประเภทวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสัตววิทยา บรรยายเรื่อง “ปรากฏการณ์ธรรมชาติและ ‘สินามิ’ ในพระอภัยมณี” พระอภัยมณีวรรณคดีเรื่องเอกของสุนทรภู่ที่กล่าวถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างน้ำท่วม แผ่นดินไหว ดาวหาง และอุกกาบาตไว้หลายตอนแรก ๆ ผู้เขียนก็คิดเพียงว่า ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่สอดแทรกอยู่ในเรื่อง พระอภัยมณี เป็นเพียง “จินตนาการ” อันบรรเจิดของกวีเอกของเราที่มุ่งจะปรุงแต่งให้พระอภัยมณีมีสีสันสนุกสนานเร้าใจอย่างที่เราเข้าใจกันทั่วไป จึงไม่ได้สนใจที่จะนำเรื่องเหล่านั้นมาเมื่อเกิดเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย “สินามิ” ขึ้นเมื่อปลายปี ๒๕๔๗ ภาพข่าวเกี่ยวกับคลื่นยักษ์และแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้น ก็ทำให้ผู้เขียนนึกคิดถึงสิ่งที่สุนทรภู่เขียนถึงไว้ในพระอภัยมณีอีกครั้ง เป็นไปได้ไหมที่เหตุการณ์ “น้ำท่วม” “แผ่นดินไหว” ที่ปรากฏในวรรณคดีซึ่งเขียนขึ้นเมื่อเกือบ ๒๐๐ ปีก่อน จะไม่ได้เป็นเพียง “จินตนาการ” **ศาสตราจารย์ นายแพทย์อศุลย์ วิริยเวชกุล** ราชบัณฑิต ประเภทวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง “ความจำ” ความจำเป็นส่วนหนึ่งในการทำหน้าที่ของสมองและจิตใจ เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน แม้นักวิทยาศาสตร์จะได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ขึ้นหรือระดับสูงของสมองในแง่มุมต่าง ๆ ก็ยังไม่สามารถทราบได้ว่า “ความจำ” ได้รับการเก็บไว้ได้อย่างไร สมองมีกลไกการ “ติดอยู่หรือเก็บสะสม” (retention) “ค้นคืนหรือเรียกคืน” (retrieval) อย่างไร

สำนักศิลปกรรม

- วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ **ศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา บริสุทธิ์** ราชบัณฑิต ประเภทวรรณศิลป์ สาขาวิชาวรรณกรรมร้อยแก้ว บรรยายเรื่อง “การเขียน ‘คำนิยม’ ” คำว่า “คำนิยม” ไม่มีในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ในพจนานุกรมฯ มีแต่ “คำขวัญ”, “คำคม”, “คำนำ” เป็นต้น นอกนั้นเป็นการอธิบายคำในไวยากรณ์ไทย เช่น “คำกร่อน”, “คำตั้ง”, “คำปรารภ”, “คำตาย”, “คำประธาน”, “คำพ้องรูป”, “คำพ้องเสียง” หรือคำที่ใช้ในทางกฎหมาย เช่น “คำพิพากษา”, “คำฟ้อง”, “คำร้องทุกข์” มีคำอธิบายคำว่า “คำ” อยู่ในตอนต้นว่า “เสียงพูดหรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดงความคิด” ส่วนคำว่า “นิยม” ให้ความหมายไว้ว่า “ชมชอบ, ยอมรับนับถือ, ชื่นชมยินดี” ดังนั้น คำว่า “คำนิยม” ก็น่าจะมีความหมายว่า ข้อความที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงความชมชอบ ความชื่นชมยินดี หมายถึง เขียนชมว่าผู้แต่งหนังสือเล่มใด

เล่มหนึ่ง แต่งหนังสือได้ดี น่าอ่าน มีสาระที่เป็นประโยชน์นั่นเอง ในปัจจุบัน ผู้แต่งหนังสือเกือบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือด้านวิชาการ และหนังสือแปล ก็มักจะขอให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ช่วยเขียนคำนิยมให้ลักษณะของ “คำนิยม” ก็จะเป็นการเขียนชมเชยว่า ผู้แต่งหนังสือเรียบเรียงหรือเขียนหนังสือได้ดี มีการเรียงลำดับความคิดได้อย่างเหมาะสม มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ ผู้อ่านจะได้รับความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างครบถ้วน อาจจะยกตัวอย่างบทใดบทหนึ่งหรือหัวข้อใดมาชมโดยเฉพาะก็ได้ โดยปรกติจะเขียนชมอย่างเดียว ไม่มีติหรือชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง แต่มีข้อควรระวังในการเขียนคำนิยมก็คือ อย่าเขียนให้ละเอียดยืดยาวเหมือนการวิจารณ์หนังสือ (book review) เพราะการวิจารณ์หนังสือที่ผู้วิจารณ์จะเขียนแสดงความคิดเห็นติชมเกือบจะทุกบททุกตอนเลยทีเดียว มีทั้งชมว่าดีและติว่าบกพร่องตรงไหนบ้าง ทั้งยังมีข้อเสนอแนะด้วยในตอนท้ายของบทวิจารณ์

- วันพฤหัสบดีที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐ **ศาสตราจารย์ ดร.สันติ เล็กสุขุม** ภาควิชาคติ ประเภทสถาปัตยกรรม บรรยายเรื่อง “ปรากฏการณ์พระศรีรัตนมหาธาตุ ลพบุรี กับรูปแบบสันนิษฐาน” เจดีย์ประธาน วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี เรียกกันโดยปรกติว่า ปรากฏการณ์พระศรีรัตนมหาธาตุ วัดแห่งนี้เป็นศูนย์กลางของเมืองลพบุรีในอดีต ปัจจุบัน เป็นวัดร้างขนาดใหญ่ ย่อมเคยมีความสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ ดังชื่อวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือเรียกว่า วัดมหาธาตุ ก็ตาม เพราะเจดีย์พระศรีรัตนมหาธาตุสร้างกันเฉพาะในวัดของเมืองสำคัญ เช่น เมืองราชธานี ดังในราชธานีกองศรีอยุธยา ราชธานีสุโขทัย อนึ่ง ความสำคัญของชื่อมีนัยตามอุดมคติทางพุทธศาสนาว่า เจดีย์พระศรีรัตนมหาธาตุ เทียบเคียงได้กับเจดีย์จุฬามณีแห่งสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ซึ่งพระอินทร์สร้างเพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี ไม่มีประวัติการสร้างแน่ชัด นักวิชาการทั้งชาวต่างประเทศและนักวิชาการชาวไทยที่สนใจศึกษาได้หลักฐานว่าภายหลัง ที่พ้นจากการครอบงำของวัฒนธรรมขอม เมืองลพบุรีคงมีอิสระและมีความสำคัญ จึงสามารถส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับทางเมืองจีนไม่น้อยกว่า ๓ ครั้ง ระหว่าง พ.ศ. ๑๘๓๒-๑๘๔๒ ดังปรากฏหลักฐานอยู่ในบันทึกจดหมายเหตุจีน การวิเคราะห์รูปแบบของพระศรีรัตนมหาธาตุได้ผลว่าเป็นแบบอย่าง ที่พัฒนาจากปราสาทแบบขอม รวมทั้งลวดลายปูนปั้นประดับองค์ปราสาท ซึ่งส่วนใหญ่คลี่คลายจากงานประดับในวัฒนธรรมขอมเช่นกัน ควรกำหนดอายุการสร้างราว พ.ศ. ๑๘๐๐ ซึ่งสอดคล้องกับมิติทางประวัติศาสตร์ จากจดหมายเหตุจีนมีการศึกษาแล้วเช่นกันว่า งานช่างที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี ได้เป็นต้นแบบสำหรับวัดที่จะสร้างในกรุงศรีอยุธยาเมื่อได้รับการสถาปนาเป็นราชธานีใน พ.ศ. ๑๘๙๓ ดังมีประเด็นน่าสนใจ ซึ่งในที่นี้เลือกตัวอย่างนำมาเสนอ คือ หลักฐานงานช่างที่ปรากฏพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี ที่สืบทอดมาสู่วัด ซึ่งต่อมาจะสร้างขึ้นในกรุงศรีอยุธยาเมื่อได้รับสถาปนาเป็นราชธานีคือ ก. ลวดลายปูนปั้นประดับปราสาทพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี แสดงว่าก่อนราชธานีกรุงศรีอยุธยาซึ่งได้คลี่คลายอย่างรวดเร็วมา มีลักษณะใหม่ ข. ปรากฏพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี มีตรีมุขยื่นออกไปทางทิศตะวันออก หลักฐานเด่นชัด คือ แบบอย่างสำคัญอย่างหนึ่งของปราสาทประธานของวัดที่จะสร้างในราชธานีกรุงศรีอยุธยาในระยะแรก ค. เหนือสันหลังคาตรีมุขปรากฏพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี น่าจะเคยมีเจดีย์ขนาดเล็กตั้งอยู่ (ข้อสันนิษฐานนี้ ปัจจุบันไม่เหลือหลักฐานใด ๆ ที่ปรากฏพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี แต่มีอยู่ที่ปราสาท

ประธานเกือบทุกองค์ของวัดในราชธานีกรุงศรีอยุธยา (ระแวก) จ. ด้านเหนือและด้านใต้ของปราสาทพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี ย่อมมีปราสาทขนาดเล็กขนาด (ปัจจุบันไม่เหลือหลักฐานแล้ว) ซึ่งสืบทอดเป็นพัฒนาการอยู่ที่ปราสาทประธานของวัดที่จะสร้างในราชธานีกรุงศรีอยุธยา ระแวก อนึ่ง ความที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี มีความสำคัญตั้งหลักฐานของซากเจดีย์รูปแบบรูปทรงต่าง ๆ กัน ที่เรียงรายอยู่

ภายวัดบ่งถึงการซ่อมการสร้างที่มีเป็นระยะตลอดมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา จึงน่าสนใจที่จะศึกษาวิจัย เพื่อจัดทำรูปแบบสันนิษฐานให้ทั่วทั้งวัด เพื่อความรู้ความเข้าใจด้านแบบอย่างงานช่าง ซึ่งมีแนวทางบ่งชี้ประวัติความเป็นมาของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุได้ไม่มากนักน้อย อันจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงถึงประวัติของเมืองลพบุรีที่เกี่ยวข้องอยู่กับราชธานีกรุงศรีอยุธยาได้ดียิ่งขึ้น.

ผู้สนใจบทความดังกล่าวขออนุญาตค้นคว้าได้ที่ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๕๐

จากกินเหนียวถึงมาแกบูละ

“น้ำตาลหวานเลิศล้ำ ยังไม่พันกินกับเหนียว ครันดีแต่ผู้เดียว มักค่อยเปรี้ยวเมื่อภายหลัง”

สุภาษิตร้อยแปดคำกวีโดยกวีชาวใต้ข้างต้นนี้กล่าวถึงน้ำตาล อาจเป็นน้ำตาลโตนด น้ำตาลจากและน้ำตาลทราย ชาวใต้ในอดีตมักเรียกน้ำตาลโดยทั่วไปว่า “น้ำผึ้ง” คือยึดเอาความหวานของน้ำผึ้งเป็นหลัก ดังนั้นน้ำตาลหลายชนิดดังกล่าวจึงเรียกว่าน้ำผึ้งโหนด น้ำผึ้งจากและน้ำผึ้งอ้อย (น้ำตาลทราย) ส่วนข้าวเหนียวนั้นชาวใต้มักพูดสั้น ๆ ว่า “เหนียว” ทั้งน้ำตาลและข้าวเหนียวย่อมมีคุณค่าเท่ากันและอาศัยกันและกัน นั่นคือน้ำตาลย่อมผสมกับข้าวเหนียวจึงเป็นขนมต่าง ๆ มีรสหวานชวนกิน ตอนทำขนมทำให้คิดว่าถ้าน้ำตาลและข้าวเหนียวไม่ผสมกันคือเอาแต่ฝ่ายเดียว ในที่สุดต่างก็เกิดรสเปรี้ยวกลายเป็นของหมักดองไม่น่ากินอย่างขนมหวาน

ชาวภาคใต้ส่วนใหญ่ทำนาข้าวเจ้าประมาณร้อยละเก้าสิบของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนที่เหลือนั้นเป็นนาข้าวเหนียวดำ ข้าวเหนียวแดง และข้าวเหนียวขาว เพื่อนำมาทำขนมหวาน เช่น ขนมงานบุญเดือนสิบ หรืองานบุญรับ-ส่งต้ายาย ตัวอย่าง ขนมลา ขนมพอง ขนมบ้า และขนมเจาะหู หรืองานบุญชักพระเดือนสิบเอ็ด มีขนมต้ม คล้ายข้าวต้มลูกโยนของชาวภาคกลาง ชาวใต้ใช้ใบกะพ้อห่อข้าวเหนียวเป็นรูปสามเหลี่ยม นึ่งจนสุก นอกจากนำไปถวายพระแล้ว ข้าวต้มดังกล่าวเก็บไว้กินได้นาน รวมทั้งงานเลี้ยงคนจำนวนมาก เช่น งานออก ปากโท้ววาน ลงแขกเก็บเกี่ยวข้าว หรืองาน “ทามเริน” (ทามเรือน) เรือนทั้งหลังเคลื่อนย้ายไปตั้งในที่แห่งใหม่ได้ตามต้องการเพราะเสาเรือนไม่ได้ฝังดิน เพียงวางอยู่บนฐานรองรับโคนเสาเท่านั้น นอกจากงานดังกล่าวแล้วยังมีงานบวชนาคและงานแต่งงาน ซึ่งมีแขกเหรื่อมาร่วมงานกันคับคั่ง เจ้าภาพจัดเลี้ยงอาหารคาวแล้ว ยังเลี้ยงขนมหวานบางอย่างหรือหลายอย่างซึ่งประกอบด้วยขนมเหนียวและน้ำตาลเป็นหลัก เช่น เหนียวกวน (ข้าวเหนียวแดง) เหนียวแก้ว (ข้าวเหนียวกวนด้วยน้ำตาลทราย) เหนียวดำรดน้ำกะทิ เหนียวเรียน (ข้าวเหนียวทุเรียน) รวมทั้งเหนียวหน้าสังขยา และข้าวเหนียวหน้ามะพร้าวคัदन้ำตาลหรือข้าวเหนียวหน้ากระฉิก ฯลฯ

โดยเฉพาะงานแต่งงานจะกินข้าวเหนียวกันเป็นพิเศษ ที่ขาดไม่ได้คือข้าวเหนียวหน้าสังขยา บางแห่งมีข้าวเหนียวแกล้งไต่ด้วย ถึงแม้ปัจจุบันชาวนานิยมเลี้ยงข้าวเจ้าและกับข้าวต่าง ๆ แต่ชาวบ้านบางคนคงเรียกงานแต่งงานว่างาน “กินเหนียว” เช่น ถามหญิงหรือชายโสดเลยวัยแต่งงานว่า “เมื่อไรจะกินเหนียว?”

ไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรียกพิธีแต่งงานอย่างภาษาอาหรับว่า “นิกะห์” แต่ชาวบ้านมักเรียกเป็นภาษามลายูท้องถิ่นว่า “มาแกบูละ” ซึ่งแปลว่ากินเหนียว (มาแก = กิน, บูละ = ข้าวเหนียว) เพราะในพิธีแต่งงานตอนหนึ่ง จัดให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวนั่งบนแท่นหรือบัลลังก์ และมีเพื่อนเจ้าบ่าวและเจ้าสาวยืนอยู่เคียงข้าง ด้วยเหตุนี้เองเจ้าบ่าวและเจ้าสาวเรียกตามภาษามลายูว่า “รายอซอฮารี” แปลว่า เป็นพระราชหรือพระราชินีเพียงหนึ่งวัน

ที่เกี่ยวกับพิธีกินเหนียวคือสตรีอาวุโสซึ่งเป็นญาติของเจ้าบ่าวหรือเจ้าสาวออกมาป้อน “ซอม่าจัด” แก่คู่บ่าวสาว “ซอม่าจัด” แปลว่า สิ่งเป็นสิริมงคล นั่นคือข้าวเหนียวสีเหลือง ข้าว และแดง จัดวางอยู่ในถาด ข้าวเหนียวแต่ละสีไม่คลุกเคล้ากัน จัดวางติดกันเหมือนกลีบดอกไม้สามสีจำนวนสามกลีบ ตรงกลางมีไขปอกหนึ่งพอง อีกถาดหนึ่งมีขนม เช่น กะละแม หรือดอกออย ตูบปุด หรือขนมก้อ เจ้าบ่าวและเจ้าสาวกินข้าวเหนียวและขนมเพื่อความเป็นสิริมงคล เรียกตามภาษามลายูว่า “มาแกซอม่าจัด” ข้าวเหนียวและขนมส่วนที่เหลือในถาดนำไปแจกญาติมิตรหรือแขกเหรื่อ การกินเหนียวหรือมาแกบูละนี้ ชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้คงรับอิทธิพลความเชื่อจากศาสนาฮินดูในอดีต ถึงแม้ว่าเปลี่ยนเป็นมุสลิมแล้วก็ตาม ความเชื่อดั้งเดิมยังมีอยู่

งานมาแกบูละหรืองานกินเหนียวของไทยมุสลิมชายแดนภาคใต้ไม่ใช่พิธีแต่งงานเพียงอย่างเดียว ยังมีงานสำคัญอีก เช่น งานเข้าสู่หนัด หรืองาน “มาชะยารี” หมายถึงพิธีเข้าเป็นมุสลิม หรือพิธีขลิบปลายหนักร่วมอวัยวะเพศชายเป็นงานเลี้ยงไม่ใหญ่โตนัก คือเพียงแต่เลี้ยงน้ำชา หรือเรียกอย่างภาษามลายูท้องถิ่นว่า “มาแกแต” (มาแก = กิน, แต = น้ำชา) เช่น งานหาเงินสร้างมัสยิด หรือสร้างปอเนาะ (โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม)

ปัจจุบันชาวใต้ที่เป็นไทยพุทธบางคนยังเรียกงานแต่งงานอย่างภาษาพูดแบบชาวบ้านว่างาน “กินเหนียว” ทำนองเดียวกับชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้เรียกงานแต่งงานว่า “มาแกบูละ” หรืองานกินเหนียวเช่นกัน ปัจจุบันอาหารหลักเลี้ยงแขกเหรื่อทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมเป็นข้าวเจ้าและกับข้าวต่าง ๆ แต่อาหารหวานย่อมมีน้ำตาลและข้าวเหนียวเป็นส่วนประกอบสำคัญอยู่เช่นเดิม.

รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์

กรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคใต้

ชุดศัพท์ type

คำว่า “type” เป็นศัพท์ที่มีการนำไปบัญญัติใช้ในหลายความหมาย ขึ้นกับว่าจะใช้ในสาขาวิชาใด อาทิ

ด้านการพิมพ์	บัญญัติว่า	ตัวพิมพ์
ด้านคอมพิวเตอร์	บัญญัติว่า	แบบชนิด
ด้านภาษาศาสตร์	บัญญัติว่า	แบบภาษา
ด้านวิทยาศาสตร์	บัญญัติว่า	๑.แบบชนิด ๒. ต้นแบบ (ใช้กับอนุกรมวิธาน)

ด้านธรณีวิทยา นอกจากจะบัญญัติศัพท์ type ว่า “ต้นแบบ” เพื่อใช้ในความหมายด้านชีววิทยาแล้ว ยังได้บัญญัติศัพท์ type ว่า “แบบฉบับ” เพื่อใช้ในความหมายด้านการลำดับชั้นหินด้วย ดังนี้

type ๑. ต้นแบบ : ในทางอนุกรมวิธาน หมายถึงตัวอย่างของสิ่งมีชีวิตหรือตัวอย่างของซากดึกดำบรรพ์ที่ใช้เป็นหลักฐานในการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ โดยชื่อชนิดจะใช้ตัวอย่างใดตัวอย่างหนึ่งเป็นต้นแบบ ส่วนชื่อสกุลจะใช้ชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นต้นแบบ ดู holotype ประกอบ

๒. แบบฉบับ : คำที่ใช้ทางธรณีวิทยาในการลำดับชั้นหิน เช่น หินทรายที่มีซากไทรโลไบต์ยุคแคมเบรียนเป็นหินแบบฉบับพบที่เกาะตระตุคา จังหวัดสตูล

ในที่นี้จะกล่าวถึงการใช้ศัพท์ type และการนำศัพท์ type ไปใช้ประกอบกับศัพท์อื่นว่ามีศัพท์บัญญัติและความหมายอย่างไรบ้างแต่พอสังเขปดังนี้

hipotype; hypotype ต้นแบบเสริม : ตัวอย่างสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างต้นแบบ แต่ได้รับการบรรยายถึง อ้างถึง มีรูปหรือภาพถ่ายแสดงไว้ในเอกสารวิชาการอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมหรือแก้ไขข้อผิดพลาดเกี่ยวกับชนิดของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์นั้น ๆ

holotype ต้นแบบแรก : ตัวอย่างของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ที่ถูกกำหนดให้เป็นต้นแบบของการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นชนิดใหม่หรือชนิดย่อยใหม่เป็นครั้งแรก トラบเท่าที่ตัวอย่างต้นแบบนี้ยังคงเป็นที่ยอมรับ สิ่งที่มีลักษณะเดียวกันนี้ก็จะใช้ชื่อที่กำหนดขึ้นนี้ต่อไป *ดู lectotype และ neotype ประกอบ*

lectotype ต้นแบบเพิ่ม :

๑. ตัวอย่างตัวหนึ่งของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ซึ่งได้รับการคัดเลือกมาจากกลุ่มต้นแบบพ้อง (syntype) มาใช้แทนที่ต้นแบบแรก (holotype) หลังจากได้มีการพิมพ์เผยแพร่การตั้งชื่อนั้นแล้ว

๒. ตัวอย่างตัวหนึ่งในกลุ่มต้นแบบพ้องที่ได้รับการกำหนดในระยะต่อมาให้เป็นหลักฐานการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นชนิดของสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ โดยตัวอย่างที่เหลือจากการคัดเลือกเรียกว่า ตัวอย่างเสมือนต้นแบบเพิ่ม (paralectotype) *ดู syntype, holotype ประกอบ*

neotype ต้นแบบใหม่ : ตัวอย่างเดี่ยวตัวหนึ่งของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งถูกกำหนดให้ใช้แทนที่ตัวอย่างต้นแบบของชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นชนิดที่ได้ตีพิมพ์ไว้เป็นครั้งแรก เมื่อตัวอย่างทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็ต้นแบบแรก (holotype) ต้นแบบเพิ่ม (lectotype) ตัวอย่างเสมือนต้นแบบ (paratype) หรือต้นแบบพ้อง (syntype) สูญสิ้นไปแล้ว

paratype ตัวอย่างเสมือนต้นแบบ : ตัวอย่างสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ซึ่งเป็นชนิดเดียวกันและอยู่ร่วมกับตัวอย่างต้นแบบ แต่ไม่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวอย่างต้นแบบ *ดู holotype ประกอบ*

paralectotype ตัวอย่างเสมือนต้นแบบเพิ่ม : *ดู คำอธิบายใน lectotype ความหมายที่ ๒*

prototype ต้นแบบเดิม : รูปแบบดั้งเดิมที่เก่าแก่ที่สุดของกลุ่มสิ่งมีชีวิตในสายพันธุ์นั้น ๆ ซึ่งบรรพบุรุษได้ถ่ายทอดไปยังลูกหลานรุ่นต่อมา

syntype ต้นแบบพ้อง : ตัวอย่างแต่ละตัวของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งได้นำมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นชนิด หรือชนิดย่อย โดยที่ยังไม่มีการกำหนดตัวอย่างต้นแบบในการตีพิมพ์ครั้งนั้น

topotype ตัวอย่างจากแหล่งต้นแบบ : ตัวอย่างของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ที่มาจากแหล่งเดียวกันกับตัวอย่างต้นแบบของการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นชนิด

type genus สกุลต้นแบบ : ชื่อสกุลของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ที่ถูกเลือกมาใช้เป็นหลักฐานในการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นวงศ์ (family) วงศ์ใหญ่ (superfamily) และวงศ์ย่อย (subfamily) ถือเป็นต้นแบบของวงศ์ วงศ์ใหญ่ และวงศ์ย่อยนั้น ๆ

type material; hypodigm วัสดุต้นแบบ : ตัวอย่างสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ทั้งหมดที่ใช้เป็นหลักฐานในการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์

type species ชนิดต้นแบบ : ชื่อชนิดของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ที่ถูกเลือกมาใช้เป็นหลักฐานในการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นสกุลหรือสกุลย่อยเป็นครั้งแรก ถือเป็นต้นแบบของสกุลหรือสกุลย่อยนั้น ๆ *มีความหมาย*

เหมือนกับ genotype ความหมายที่ ๑

type specimen ตัวอย่างต้นแบบ : ตัวอย่างใดตัวอย่างหนึ่งของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งใช้เป็นหลักฐานในการตั้งชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นชนิดหรือชนิดย่อย ตัวอย่างต้นแบบอาจเป็นต้นแบบแรก (holotype) ต้นแบบเพิ่ม (lectotype) หรือต้นแบบใหม่ (neotype) ก็ได้

ความหมายด้านการลำดับชั้นหิน

holostratotype ชั้นหินแบบฉบับแรก : ชั้นหินแบบฉบับย่อยที่ถูกกำหนดขึ้นในกรณีที่ชั้นหินแบบฉบับมีความไม่ต่อเนื่องตลอดลำดับหน่วยชั้นหินแบบฉบับนั้นๆ แต่สามารถกำหนดหน่วยบนสุดและหน่วยล่างสุดของชั้นหินแบบฉบับในบริเวณนั้นได้ ดังนั้นจึงเลือกหน่วยชั้นหินหน่วยหนึ่งให้เป็นชั้นหินแบบฉบับแรก หน่วยที่เหลือจึงเป็นชั้นหินเสมือนแบบฉบับแรก (parastratotype)

lectostratotype ชั้นหินแบบฉบับเพิ่ม : ชั้นหินแบบฉบับที่ตั้งชื่อขึ้นภายหลังเมื่อพบว่ายังขาดชั้นหินแบบฉบับบางชั้นอยู่

parastratotype ชั้นหินเสมือนแบบฉบับแรก : *ดูคำอธิบายใน holostratotype stratotype; type section ชั้นหินแบบฉบับ :* ลำดับชั้นหินใด ๆ ที่กำหนดให้เป็นมาตรฐานเพื่อใช้อ้างอิงในการนิยามลำดับชั้นหิน โดยมีสมบัติพิเศษที่เป็นเอกลักษณ์และบอกขอบเขตบนและล่างของลำดับชั้นหินนั้นได้ด้วย ชื่อของชั้นหินแบบฉบับหนึ่ง ๆ จะตั้งขึ้นตามชื่อท้องถิ่นของชั้นหินแบบฉบับนั้น ๆ

type fossil ซากดึกดำบรรพ์แบบฉบับ : คำที่ใช้ในบางโอกาสสำหรับซากดึกดำบรรพ์ดัชนี

type locality ที่ตั้งแบบฉบับ :

๑. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ชั้นหินแบบฉบับปรากฏอยู่หรือตั้งชื่อขึ้นเป็นครั้งแรก *ดู reference locality ประกอบ*

๒. พื้นที่ซึ่งมีลักษณะสำคัญทางธรณีวิทยา เช่น สถานที่เกิดของแหล่งแร่หรือหินอัคนีบางชนิด หรือตัวอย่างต้นแบบของชนิดหรือชนิดย่อยของซากดึกดำบรรพ์ที่ได้รับการตั้งชื่อหรือบรรยายถึงเป็นครั้งแรก

unit-stratotype หน่วยชั้นหินแบบฉบับ : ชั้นหินแบบฉบับที่ใช้เป็นมาตรฐานสำหรับกำหนดหน่วยชั้นหิน โดยถือเส้นเขตชั้นหินแบบฉบับเป็นเครื่องกำหนดบนสุดและล่างสุดของหน่วยชั้นหินแบบฉบับหนึ่ง ๆ

สำหรับความหมายด้านพันธุศาสตร์ การบัญญัติศัพท์ type จะมีทั้งการบัญญัติโดยใช้หลักการทับศัพท์ และ ศัพท์บัญญัติ ที่นิยมใช้กันในวงการพันธุศาสตร์จนเป็นที่ยอมรับแล้วอย่างกว้างขวาง ดังนี้

biotype ไบโอไทป์, แบบฉบับสิ่งมีชีวิต : กลุ่มของสิ่งมีชีวิตซึ่งมีลักษณะโครงสร้างทางพันธุกรรมเหมือนกันทุกประการ

genotype จีโนไทป์, แบบฉบับพันธุกรรม :

๑. *ดู type species*

๒. ในทางพันธุศาสตร์ หมายถึงโครงสร้างทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตหรือชนิด (species) หนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากลักษณะที่มองเห็นภายนอก *ดู biotype ประกอบ*

phenotype ฟีนโนไทป์, แบบฉบับปรากฏ : ลักษณะที่ปรากฏของสิ่งมีชีวิตซึ่งสะท้อนถึงอันตรกิริยา (interaction) ของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

จากการบัญญัติศัพท์ type เพื่อใช้ในความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น คงพอทำให้ท่านผู้อ่านเข้าใจและนำศัพท์ type ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง หากมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบัญญัติศัพท์ดังกล่าวประการใด ราชบัณฑิตยสถานยินดีรับฟังเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการบัญญัติศัพท์ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

นางสาวอารี พลดี

นักวรรณศิลป์ ๖ ว กองวิทยาศาสตร์

แก้ไขคำผิด ในฉบับเดือนตุลาคม ๒๕๔๙ บทความเรื่อง “เงาะ” หน้า ๕ คอลัมน์ขวา บรรทัดที่ ๙ คำว่า “รสชาด” แก้ไขเป็น “รสชาติ”

ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๔๙ หน้า ๔ การบรรยายของศาสตราจารย์ ทพ.ลธิท ส. ศรีโสภาค ย่อหน้าที่ ๑ บรรทัดที่ ๓ หน้าข้อความว่า “แต่ทุกอย่างมีข้อดี ข้อเสีย” เพิ่มข้อความว่า “๓. ใครต้องการฟอกสีฟัน สามารถหาซื้อได้จากร้านค้า และฟอกสีฟันเองได้ที่บ้าน”

ไวยาณหาคาษาไทย

ถาม คำว่า “ทศชาติ” คือ ลิบชาติ หรือ ชาติที่สิบ และมีความหมายอย่างไร

ตอบ คำว่า **ทศชาติ** หมายถึง การเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ ๑๐ ชาติของพระพุทธเจ้าพระองค์ปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย ๑. ชาติที่เกิดเป็นพระเดมิย์ ๒. ชาติที่เกิดเป็นพระมหาชนก ๓. ชาติที่เกิดเป็นสุวรรณสาม ๔. ชาติที่เกิดเป็นพระเจ้าเนมิราช ๕. ชาติที่เกิดเป็นพระมหอสถ ๖. ชาติที่เกิดเป็นพระภูริทัต ๗. ชาติที่เกิดเป็นพระจันทกุมาร ๘. ชาติที่เกิดเป็นพรหมนารถ ๙. ชาติที่เกิดเป็นวิธูรบัณฑิต ๑๐. ชาติที่เกิดเป็นพระเวสสันดร

ถาม คำว่า “แกงไต” คืออะไร และมีความหมายว่าอย่างไร

ตอบ คำว่า **แกงไต** คือ รอยกากบาทหรือรอยขีดเขียน ซึ่งบุคคลทำไว้เป็นสำคัญ, ในทางกฎหมาย ถ้าทำลงในเอกสารโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรอง ๒ คน หรือทำต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ถือเสมือนกับลงลายมือชื่อ

ถาม คำว่า “พระมาตุลา”, “พระมาตุลानी”, “พระมาตุจฉา” มีความหมายอย่างไร

ตอบ คำว่า **พระมาตุจฉา** หมายถึง ป้า หรือ น้าผู้หญิง ที่เป็นญาติฝ่ายแม่
 คำว่า **พระมาตุลา** หมายถึง ลุง หรือ น้าชาย ที่เป็นญาติฝ่ายแม่
 คำว่า **พระมาตุลानी** หมายถึง ป้าสะใภ้, น้าสะใภ้

ถาม คำว่า “ไอซีที” ใช้แทนคำว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร” ได้โดยตรงหรือไม่

ตอบ คำว่า **ไอซีที** ใช้แทนคำว่า **เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** ได้ เนื่องจากเป็นคำย่อจากศัพท์ภาษาอังกฤษคำว่า information and

communication หรือคำย่อภาษาอังกฤษคือ ICT

ถาม คำทับศัพท์ของคำว่า drive, diskette ใช้ว่าอย่างไร

ตอบ ใช้ว่า **ไดรฟ์, ดิสเกตต์**

ถาม คำว่า อุธรณ์, อุทรณ์, อุทธรณ์, อุทธรณ์ คำใดเขียนถูกต้อง

ตอบ คำที่ถูกต้องคือ **อุทธรณ์**

ถาม คำว่า รอมฏอน กับ เราะมะฏอน คำใดถูกต้อง

ตอบ คำที่ถูกต้องคือ **เราะมะฎอน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒** ปรากฏคำว่า “เราะมะฎอน” อยู่ในคำอธิบายคำว่า **ศีลอด** ว่า “น. การถือบวชของชาวมุสลิม ไม่ดื่มไม่กินอะไรเลยตลอดเวลากลางวันตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกในเดือนเราะมะฎอนอันเป็นเดือนที่ ๙ แห่งปีในศาสนาอิสลามนับแบบจันทรคติ.”

ถาม เขียนพระนามของ “เจ้าฟ้าจุฬารักษ์” โดยย่อว่า “เจ้าฟ้าจุฬารักษ์ฯ” ได้หรือไม่

ตอบ ควรเขียนว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬารักษ์วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี**

ถาม ขอทราบการเขียนพระนามเต็มของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

ตอบ พระนามของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตามจารึกในพระสุพรรณบัฏมีว่า **“พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร”**

ราชบัณฑิตยสถาน
 สนามเสือป่า เขตดุสิต
 กทม. ๑๐๓๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
 ใบอนุญาตที่ ๔๘/๒๕๒๓
 ไปรษณีย์หน้าพระลาน

จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่งานวิชาการ
 ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ
 ของราชบัณฑิตยสถาน

ที่ปรึกษา นายชรรค์ชัย บุญปาน
 นางมณีนรัตน์ ผลิพัฒน์
 นางจินตนา พันธุ์พัก
 ศาสตราจารย์ นพ.ยงยุทธ วัชรดุลย์
 ดร.วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์
 รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ
 ศาสตราจารย์พิเศษเสฐียรพงษ์ วรรณปก

จัดทำโดย ศูนย์ประชาสัมพันธ์ ราชบัณฑิตยสถาน
บรรณาธิการ นางสาวสุปัญญา ชมจินดา
กองบรรณาธิการ
 นางสาวอารี พลดี นางสาวพรทิพย์ รอดพันธ์
 นางสาวปิยรัตน์ อินทร์อ่อน นายอาคม คงทน
 นางสาวกระลาภักษ์ แพรกทอง นางสาวสุกุลศรีรัตน์ ฉ่ำจิตรชื่น
 นางกนกวรรณ ทองตะโก นางปัญญา มา สุตสว่าง
 นางสาวกุลศิรินทร์ นาคไพจิตร นายอภิเดช บุญสงค์
 นางสาวจินดารัตน์ โพธิ์นอก

พิมพ์ที่ : บริษัท ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด ๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ วังทองหลาง
 กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๒๕๑๒, ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๙